

ข่าวประชาสัมพันธ์

ข้อห้าม

ห้ามมิให้มีการอ้างหรือสรุปเนื้อหาของข่าวประชาสัมพันธ์
และรายงานที่เกี่ยวข้องในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงการเผยแพร่ผ่าน
การกระจายเสียง หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นใด
ก่อนวันที่ 6 กันยายน 2011 เวลา 17.00 น. GMT

(ให้เผยแพร่ เวลา 13.00 น. ที่นิวยอร์ก, 19:00 น. ที่เจนีวา,
22:30 น. ที่เดลี และ 02:00 น. - 7 กันยายน ที่โตเกียว)

UNCTAD/PRESS/PR/2011/039

การเร่งรีบดำเนินการมาตรการประหยัดรัดเข็มขัดก่อนเวลาอันควร สร้างความเสียหายต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

รายงานการค้าและการพัฒนาเตือนให้ระวังผลลัพธ์ของมาตรการประหยัดรัดเข็มขัด:
กลยุทธ์ที่ดีที่สุดในการจัดการกับหนี้สาธารณะคือกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

6 กันยายน 2554 -- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) หรือ ITD
ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations
Conference on Trade and Development หรือ UNCTAD) ให้เป็นผู้แทนจัดงานเปิดตัวรายงาน
การค้าและการพัฒนา 2011 (Trade and Development Report 2011) ในประเทศไทย เพื่อ
เผยแพร่ข้อมูลด้านการค้าและการพัฒนาของโลก

รายงานการค้าและการพัฒนา 2011 (TDR 2011) ของ UNCTAD เตือนให้ระวังว่า มาตรการ
ประหยัดรัดเข็มขัดเพียงแต่จัดการกับอาการของปัญหา แต่ไม่ได้จัดการอะไรเลยกับสาเหตุพื้นฐาน
อัตราส่วนหนี้สาธารณะที่สูงเป็นผลลัพธ์ของวิกฤต ไม่ใช่สาเหตุ นโยบายการคลังที่ส่งเสริมการเติบโต
ทางเศรษฐกิจต่างหากที่จะช่วยลดการขาดดุลการคลัง และยับยั้งอัตราส่วนหนี้สาธารณะได้มากกว่า
นโยบายการคลังที่เข้มงวด

รายงานการค้าและการพัฒนา 2011: ความท้าทายทางนโยบายหลังวิกฤตเศรษฐกิจโลก ซึ่ง
ออกมานี้ โต้แย้งว่าการขยับปรับเปลี่ยนเชิงนโยบายโดยการตัดสินใจใช้มาตรการประหยัด
รัดเข็มขัดแทนการใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจนั้นจะกลับเกิดความเสียหายเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งได้รับผลกระทบจากวิกฤตการเงินอย่างรุนแรง ในสถานการณ์ดังกล่าว นโยบายการคลังที่เข้มงวดอาจทำให้การเติบโตของจีดีพีและรายได้ของรัฐบาลลดลง ดังนั้น จึงจะไม่เกิดผลดีในแง่ของการปรับภาวะการคลังให้เข้าสู่สมดุล

TDR 2011 แสดงให้เห็นว่าความไม่สมดุลทางการคลัง ไม่ได้เป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนให้เกิดวิกฤต หากเป็นผลลัพธ์ของวิกฤตระหว่างปี 2002 และ 2007 ภาวะดุลทางการคลังปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในส่วนใหญ่นโยบายการคลังที่เข้มงวดระหว่างปี 2002 และ 2007 ซึ่งเป็นผลมาจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลง และสำหรับในบางประเทศ เป็นผลมาจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่พุ่งสูงขึ้น วิกฤตดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายกับบัญชีภาครัฐอย่างมาก ขณะที่รัฐบาลนานาชาติตัดสินใจใช้นโยบายการคลังแบบปรับเสถียรภาพอัตโนมัติ และมาตรการทางการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ในประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศ การที่รัฐเข้าไปช่วยกอบกู้บรรดาสถาบันการเงินไว้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการขาดดุลการคลังขนาดใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของภาระหนี้จากหนี้เอกชนกลายเป็นหนี้ของรัฐ (หนี้สาธารณะ)

ดังนั้น อัตราส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพีเฉลี่ยในประเทศพัฒนาแล้วจึงเพิ่มขึ้นเกือบเป็นสองเท่า คิดเป็นมูลค่ากว่าร้อยละ 60 ของจีดีพี ในช่วงระหว่างปี 2007 และปลายปี 2010 เมื่อดูทั้งกลุ่มประเทศ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศกำลังพัฒนาได้รับผลกระทบจากวิกฤตการเงินน้อยกว่า สาเหตุส่วนหนึ่ง มาจากการใช้นโยบายการคลังสวนทางกับวัฏจักรเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ การคลังจึงปรับตัวดีขึ้นในปี 2010 และอัตราส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพีก็ยังคงอยู่ในสถานะเดิม

เหตุผลหลักที่ใช้สนับสนุนการใช้มาตรการทางการคลังแบบประหยัดรัดเข็มขัดก็คือ ความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียกความเชื่อมั่นในตลาดการเงินให้กลับคืนมาให้ได้ ซึ่งถือว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัว แต่เมื่อคำนึงถึงพฤติกรรมที่ไม่รับผิดชอบของตัวแทนเอกชนจำนวนมากในตลาดการเงิน ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากเพื่อแทรกแซงอ้อมๆ เพื่อป้องกันมิให้ระบบการเงินล่มสลายแล้ว สาธารณชนและผู้กำหนดนโยบายก็ไม่ควรเชื่อวิธีคิดของสถาบันเหล่านั้น รวมทั้งสถาบันจัดอันดับต่างๆ การมาตัดสินว่า อะไรเป็นองค์ประกอบของนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และการบริหารการคลังภาครัฐที่ดีและเหมาะสม

การลดรายจ่ายของรัฐบาลที่ใช้ในการกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอาจทำให้รายได้ในอนาคตของรัฐบาลลดลง ซึ่งจะลดลงไปมากกว่าที่จะประหยัดได้จากมาตรการการคลังแบบหดตัวหรือประหยัดรัดเข็มขัดเสียอีก และเป็นผลทางลบต่อความยั่งยืนทางการคลังและภาวะการเป็นหนี้

ประเทศที่ใช้มาตรการทางการคลังแบบหดตัวหรือประหยัดรัดเข็มขัดในช่วงทศวรรษที่ 1990 และ 2000 อันเป็นส่วนหนึ่งในเงื่อนไขภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ไม่ได้พิจารณาผลกระทบเชิงพลวัตเหล่านี้ การณ์กลับกลายเป็นว่า ในประเทศที่คาดหวังว่ามาตรการทางการคลังแบบหดตัวจะช่วยลดการขาดดุลงบประมาณ และสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นมาใหม่ ยิ่งเผชิญกับการขาดดุลงบประมาณหนักขึ้นไปอีกในขณะ

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก ในสถานการณ์ปัจจุบัน นโยบายการคลังแบบประหยัด รัศมีขีดที่บางประเทศดำเนินอยู่มีแนวโน้มว่าจะทำให้เกิดผลทางลบในทำนองเดียวกัน

เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปว่า รัฐบาลใช้งบประมาณสำหรับการกระตุ้นทางเศรษฐกิจจนแทบจะไม่เหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ความสามารถทางการคลังหรือเงินเหลือของรัฐบาล (fiscal space) ไม่ได้เป็นตัวแปรที่คงที่ นโยบายการคลังแบบขยายตัวอาจมีผลอย่างมากกับอุปสงค์เพิ่มรายได้ของภาคเอกชน และสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับรัฐบาล โดยมีความเป็นไปได้ที่จะขยายผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการคลัง ด้วยการเปลี่ยนองค์ประกอบของรายจ่ายภาครัฐ หรือปรับโครงสร้างรายได้ของรัฐบาลให้เกิดผลกระทบทางบวกต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมผ่านกลไกทางเศรษฐกิจ โดยที่ไม่จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนการใช้จ่ายโดยรวมหรือภาวะดุลทางการคลัง

TDR 2011 แสดงให้เห็นว่าวิธีที่ภาครัฐใช้จ่ายและเก็บภาษีนั้นไม่เป็นกลาง การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในระบบโครงสร้างพื้นฐาน การโอนให้กับสังคม หรือการอุดหนุนอย่างมีเป้าหมายให้กับนักลงทุนเอกชน มีแนวโน้มที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจได้เป็นผลสำเร็จมากกว่าการลดภาษี เนื่องจากการใช้จ่ายดังกล่าวช่วยสร้างงาน กำลังการซื้อ และอุปสงค์

บ่อยครั้ง ที่เงินที่ประหยัดได้จากการลดภาษีในกลุ่มผู้มีรายได้สูง ไม่ได้ถูกอัดฉีดกลับเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตหรือประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า หากการลดภาษีถูกเลือกเป็นเครื่องมือทางการคลังแล้วละก็ การลดภาษีให้กับกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำจะมีประสิทธิภาพในการเพิ่มอุปสงค์ และรายได้ของประชาชนมากกว่าการลดให้กับกลุ่มผู้มีรายได้สูง ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเงินที่ได้มาหรือส่วนที่ประหยัดได้ในเศรษฐกิจท้องถิ่น

ความท้าทายสำหรับประเทศพัฒนาแล้วที่มีภาระหนี้สูง ก็คือทำอย่างไรจึงจะปลดภาระหนี้ได้โดยใช้ นโยบายรายได้ นโยบายการเงิน และนโยบายการคลังที่กระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตของจีดีพีประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุดสำหรับการลดอัตราหนี้สาธารณะในระยะยาว หากไม่สามารถทำให้เกิดสถานการณ์อย่างนี้ได้เนื่องจากมีข้อจำกัดภายนอก หรือจากความไม่สามารถชำระหนี้ได้ ก็ควรจะให้ความสำคัญอันดับต้นๆกับการแก้ไขปัญหาเรื่อง ดุลการชำระเงิน หรือการปรับโครงสร้างหนี้ แทนที่จะใช้มาตรการการคลังแบบประหยัดรัศมีขีด นอกจากนี้ ประเทศกำลังพัฒนาควรจะรักษาและขยายความสามารถทางการคลังหรือเงินเหลือของ รัฐบาล (fiscal space) รวมทั้งดำเนินนโยบายที่สวนทางกับวัฏจักรเศรษฐกิจ เพื่อปกป้องตนเองจาก ภาวะช็อคทางลบจากภายนอกที่อาจเกิดขึ้นได้

*** ** ***

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)

ชั้น 8 อาคารวิทย์พัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ฯ 12

ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์: +66 (0) 2216 1894-7

โทรสาร: +66 (0) 2216 1898-9

เว็บไซต์: www.itd.or.th